

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 170/2010-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. júna 2010 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť Ing. D. P., R. zastúpenej spoločnosťou H., s. r. o., B., v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. M. H., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 11 D/1580/1997 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. D. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 11 D/1580/1997 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 11 D/1580/1997 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

3. Ing. D. P. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré j e Okresný súd Trnava p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Trnava j e p o v i n n ý uhradiť Ing. D. P. trovy konania v sume 303,31 € (slovom tristotri eur a tridsaťjeden centov) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet spoločnosti H., s. r. o., B.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 170/2010 z 27. apríla 2010 prijal sťažnosť Ing. D. P. (ďalej len „sťažovateľka“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 D/1580/1997.

Okresný súd sa k sťažnosti na základe výzvy ústavného súdu vyjadril podaním sp. zn. 1 Spr/V 270/2010 zo 14. mája 2010, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„V dedičskej veci po poručiťel'ovi J. M., zomrelom ..., bolo vydané poverenie dňa 22. 7. 1997 a na prejednanie dedičstva a rozhodnutie o ňom bola určená súdna komisárka JUDr. L. Z.

Následne notárka vykonala predbežné vyšetrenie v dedičskej veci po poručiteľovi dňa 25. 8. 1997. Na pojednávaní v dedičskej veci, ktoré bolo dňa 18. 3. 1999 a ktorého sa zúčastnila aj sťažovateľka, dedičia dedičstvo prijali a menovaná sa vyjadrila, že nevie posúdiť, či majetok poručiteľa, ktorý bol nahlásený v rámci predbežného vyšetrenia dedičmi, je úplný a nebude označovať ďalší majetok patriaci do bezpodielového spoluvlastníctva manželov - poručiteľa a T. M. Na spomínanom pojednávaní prítomní účastníci konania vrátane sťažovateľky navrhli vyporiadať spoločne nadobudnutý majetok poručiteľa a jeho manželky tak, že polovica zostatku na vkladnej knižke a všetok hnutelný majetok v celosti bude patriť manželke poručiteľa T. M. a polovica zostatku na vkladnej knižke a pohľadávka vo výške 43.755,- Sk, ktorá predstavuje poručiteľovi patriacu polovicu hodnoty spoločne s manželkou nadobudnutých hnutelných vecí, bude patriť do dedičstva po poručiteľovi. Sťažovateľka Ing. D. P. listom zo dňa 23. 4. 1999 však oznámila, že hnutelný majetok poručiteľa žiada zahrnúť v príslušnom zákonnom dedičskom podiele.

Dňa 22. 11. 1999 Okresný súd Trnava vydal uznesenie, keďže medzi dedičmi nedošlo k dohode o vyporiadaní majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov tak, že do dedičstva po poručiteľovi zo spoločne nadobudnutého majetku patrí zostatok na vkladnej knižke v polovici a hnutelné veci v polovici a manželke poručiteľa patrí zostatok na vkladnej knižke v polovici a hnutelné veci v polovici. Uznesenie bolo vydané 26. 11. 1999 a Ing. D. P. podala voči tomuto uzneseniu odvolanie. Krajský súd v Trnave svojím uznesením zo dňa 30. 5. 2000 č.k. 9Co 171/00-54 napadnuté uznesenie súdu I. stupňa v celom rozsahu potvrdil. S takýmto rozhodnutím krajského súdu nesúhlasila opäť sťažovateľka Ing. D. P. a voči rozhodnutiu krajského súdu podala dovolanie na Najvyšší súd SR. NS SR svojím uznesením 2Cdo 78/01 zo dňa 20. 11. 2001 dovolanie Ing. D. P. proti uzneseniu KS v Trnave odmietol. Okresný súd Trnava po takomto rozhodnutí NS SR opätovne predložil na ďalšie konanie a rozhodnutie dňa 5. 6. 2002 celý spis po poručiteľovi príslušnému notárovi, ktorý bol vo veci poverený konať.

Ďalšie pojednávanie vo veci bolo vytýčené na deň 7. 10. 2003. Na tomto pojednávaní nedošlo medzi dedičmi k dohode o vyporiadaní dedičstva a tak bolo znovu vydané unesenie zo strany OS Trnava, kde sa majetok po poručiteľovi medzi dedičmi opätovne vyporiadava a to v zmysle § 175 q/ ods. I písm. d/ OSP v spojitosti s § 484 Občianskeho zákonníka. Aj voči tomuto uzneseniu podala sťažovateľka odvolanie a KS v Trnave uznesením zo dňa

31. 8. 2004 č.k. 9Co D 52/04 toto uznesenie v celom rozsahu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Dňa 23. 11. 2004 si na OS Trnava podala Ing. D. S. žiadosť o opravu odôvodnenia rozhodnutia KS v Trnave. Podrobne uviedla, ktoré časti odôvodnenia krajského súdu chce opraviť. Dňa 25. 11. 2004 bol spisový materiál predložený vyššiemu súdnemu úradníkovi, aby predvolal žiadateľku a poučil ju za akých podmienok možno vydávať opravné uznesenie. Menovaná žiadateľka bola ohľadom svojej žiadosti poučená, za akých podmienok môže súd vydávať opravné uznesenia. Dňa 8. 11. 2007 bol opätovne predložený dedičský spis na ďalšie konanie príslušnému notárovi. Na pojednávaní 13. 12. 2007 opäť nedošlo medzi účastníkmi konania k dohode ohľadom majetku poručiteľa a to v súvislosti s tým, či hodnotu darovaných nehnuteľností, ktoré nehnuteľnosti poručiteľ daroval ešte za svojho života, je treba zahrnúť do dedičstva po poručiteľovi alebo nie. Okresný súd Trnava uznesením zo dňa 19. 12. 2007 odkázal dedičku Ing. D. P., aby v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto uznesenia podala na príslušnom Okresnom súde Trnava žalobu proti tam uvedeným dedičom o určenie, či hodnota započítaného daru, t. j. darovanej nehnuteľnosti, je hodnotou stanovenou znalcom alebo všeobecnou hodnotou daru. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 13. 2. 2008.

Rozsudkom zo dňa 29. 10. 2008 Okresný súd Trnava v konaní vedenom pod č. 36C 50/2008 rozhodol a určil, že hodnota započítaného daru, t. j. darovaných nehnuteľností, nie je všeobecnou hodnotou daru ku dňu darovania t. j. 23. 4. 1992. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť 27. 11. 2008. Následne bol dňa 11. 12. 2008 opätovne celý spisový materiál predložený príslušnej notárke na ďalšie konanie. Dňa 16. 12. 2008 notárka zaslala všetkým dedičom, ako aj splnomocnenej zástupkyňi sťažovateľky, žiadosť, aby písomne oznámili do 30 dní, či dôjde medzi nimi k dohode o výške všeobecnej ceny darovanej nehnuteľnosti, ak áno, aby oznámili výšku všeobecnej ceny darovaných nehnuteľností ku dňu darovania, t. j. ku dňa 23. 4. 1992 a zároveň im bolo oznámené, že v prípade, ak k takejto dohode medzi nimi nedôjde, táto bude určená znaleckým dokazovaním, ktoré nariadi súd. Všetci účastníci konania písomne do spisu oznámili, že medzi nimi nedôjde k dohode o výške všeobecnej ceny darovaných nehnuteľností ku dňu darovania a že bude skutočne potrebné, aby táto cena bola určená znaleckým dokazovaním. Notárka na

základe takéhoto konania dedičov znovu predložila dedičský spis Okresnému súdu Trnava, aby v tomto smere rozhodol.

Okresný súd Trnava uznesením zo dňa 27. 2. 2009 pribral do konania znalca z odboru stavebníctvo - oceňovanie nehnuteľností Ing. arch. D. H. a jej úlohou bolo určiť všeobecnú cenu nehnuteľnosti v kat. úz. R. zapísaných na LV č. ..., ktoré nehnuteľnosti bolo potrebné oceniť, pretože ich hodnota ku dňu ich darovania bola medzi dedičmi sporná. Znalčka súdu oznámila, že úlohou znalca z odboru stavebníctvo -oceňovanie nehnuteľností, keďže na predmetných nehnuteľnostiach sú aj porasty, nie je oceňovať tieto porasty a preto bude potrebné do konania pribrať aj znalca z odboru poľnohospodárstvo, ktorý je kompetentný oceňovať porasty a určiť ich všeobecnú hodnotu.

Súd uznesením dňa 18. 6. 2009 pribral do konania znalca Ing. J. Č. za účelom stanovenia všeobecnej hodnoty porastov na vyššie uvedených nehnuteľnostiach. Ing. J. Č. však súdu oznámil, že menované porasty sa nachádzajú v intraviláne obce R., čím sú územným plánom obce určené na zastavenie a stanovenie všeobecnej hodnoty týchto porastov na týchto pozemkoch je oprávnený stanoviť len znalec z odboru stavebníctvo. Na základe toho ďalším uznesením zo dňa 10. 7. 2009 súd určil na stanovenie všeobecnej hodnoty porastov znalca doc. Ing. Š. H., znalca z odboru poľnohospodárstvo, odvetvie odhad hodnoty poľnohospodárskej pôdy, a to na základe toho, že znalec Ing. J. Č. oznámil súdu, že ak by už mal oceňovať porasty na predmetných nehnuteľnostiach, bude to musieť byť znalec, ktorý je zapísaný vo všetkých odvetviach odboru poľnohospodárstvo, čo on nie je.

Sťažovateľka voči znalkyni Ing. H. podala námietku 13. 7. 2009 a žiadala zmenu znalca. Aj samotná znalkyňa Ing. H. požiadala súd, aby bola zbavená vykonať a podať znalecký posudok tak, ako bola stanovená v uznesení OS Trnava a to z dôvodu neustáleho napádania a osočovania jej osoby zo strany Ing. D. P., o čom pripojila aj niekoľko podaní, ktoré sú založené v spise. Na základe toho OS Trnava zrušil uznesením zo dňa 17. 12. 2009 uznesenie, ktorým ustanovil na vypracovanie znaleckého posudku znalkyňu Ing. H. a za nového znalca ustanovil Ing. J. M.. Toto uznesenie však doposiaľ nenadobudlo právoplatnosť, pretože medzičasom došlo k úmrtiu dvoch dedičiek.

Dedička D. S. zomrela ... a T. M. zomrela ...

V súčasnosti Okresný súd Trnava oslovil, pokiaľ ide o D. S., príslušný Okresný súd v Bratislave, aby zaslal okruh dedičov po nebohej, ktorým bude citované uznesenie o pribratí znalca Ing. M. doručené. Po právoplatnosti tohto uznesenia celý spisový materiál bude predložený znalcovi, aby vypracoval znalecký posudok. K sťažnosti, ktorú podala sťažovateľka, sa na základe vyzvania Okresného súdu Trnava dňa 12. 5. 2010 vyjadrila aj notárka JUDr. L. Z., ktorej dedičská vec po poručiteľovi bola pridelená na vybavenie a rozhodnutie.

Záverom udávam, že notárka ako aj súd vo veci priebežne konal, úmyselne nespôsobil prieskumy v konaní a skutočnosť, že samotné dedičské konanie po poručiteľovi nie je doteraz ukončené, je spôsobené v nemalej miere aj postojom práve sťažovateľky, ktorá každé rozhodnutie súdu napádala a sponchybovala, čím sa konanie neustále predlžovalo a nebolo ho možné doteraz ukončiť. Samotná notárka i Okresný súd Trnava sa snaží i v súčasnosti vo veci priebežne konať tak, aby vec bola v čo najkratšom čase právoplatne ukončená.

Objektívne príčiny však, ako je smrť dvoch dedičiek po poručiteľovi, ktoré medzičasom zomreli, opätovne celé dedičské konanie po poručiteľovi na určitú dobu predĺžia a nebude môcť byť vec právoplatne v čo najkratšom čase rozhodnutá, pretože bude potrebné zistiť právnych nástupcov týchto dedičov a následne títo sa budú musieť vyjadriť k celému priebehu doterajšieho konania po poručiteľovi. V súčasnosti súd zabezpečuje z príslušného Okresného súdu Bratislava, v obvode ktorého zomrela Ing. D. S., aby tento do dedičského spisu po poručiteľovi zaslal okruh dedičov po nebohej a taký istý dotaz je robený aj u notára, ktorému bola pridelená na vybavenie a rozhodnutie dedičská vec po nebohej T. M. Akonáhle súd obdrží potvrdenia o dedičoch, doručí týmto uznesenia o ustanovení znalcov Ing. M. a Ing. H., a v prípade, že nikto z dedičov nebude namietat osobu znalca, bude celý spisový materiál predložený znalcom za účelom vypracovania znaleckého posudku a následne po vypracovaní znaleckého posudku bude spis predložený notárke JUDr. Z.“

Rovnaké skutočnosti týkajúce sa úkonov okresného súdu (súdnej komisárky) zistil aj ústavný súd z vyjadrení účastníkov a obsahu spisu, ktorý mu bol predložený k previerke 20. mája 2010.

Ústavnému súdu bolo 27. mája 2010 doručené stanovisko právneho zástupcu sťažovateľky, v ktorom okrem iného uviedol:

„Okresný súd svojim vyjadrením poukazuje na moje správane sa v dedičskom konaní, totiž skutočnosti, že som neuzavrela dedičskú dohodu, že som v konaní spochybňovala hodnotu daru prijatého mojou sestrou počas života poručiteľa (nášho otca), že som podávala odvolania a namietala stanovené osoby znalca.

Súd teda akoby vyčítal, že som v konaní uplatňovala svoje procesné práva sledujúc tak dosiahnutie výsledku, ktorý považujem za správny a spravodlivý.

Rada by som Váženému súdu dala do pozornosti, že pracujem ako súdny znalec, a teda poznám problematiku znaleckého dokazovania. Na nesprávnosť stanovenia všeobecnej hodnoty daru ako i na nesprávnosť voľby ustanovovaných znalcov som súd v konaní včas upozorňovala.

Pretože ale (prvostupňový) súd moje argumenty neprijímal, bolo nutné viesť osobitné konanie a tiež vo veci podávať námietky a odvolania.

Tým došlo zároveň k zbytočným prieťahom v konaní tak, ako uvádzam v ústavnej sťažnosti...

Okresnému súdu v TT muselo byť zrejmé, že sa vo veci s mojou neb. sestrou (rovnako teraz s mojou neterou) nevieme dohodnúť. Napriek tomu ma po 11 rokoch písomne vyzýval na mimosúdne riešenie. Hoci súhlasím, že je úlohou súdu (súdneho komisára) viesť účastníkov k dohode, považujem takýto úkon za celkom zjavne nadbytočným. Ak by sme totiž chceli dospieť k dohode, urobili by sme tak i bez písomnej výzvy. Domnievam sa, že účinnosť zmierovacieho postupu súdu má v neskorších štádiách sporov zmysel len ak je vykonané priamo na ústnom pojednávaní.

Zo všetkých tu ale i prv uvedených dôvodov musím zotrvať na svojich tvrdeniach, že zo strany Okresného súdu v TT (jeho pracovníkmi, ako i jeho súdnou komisárkou) dochádzalo a dochádza k zbytočným prieťahom v konaní tak, ako uvádzam vo svojej ústavnej sťažnosti...“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich

vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 11 D/1580/1997 dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, ako aj porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Ústavný súd (obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva) pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

1. Predmetom konania vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 11 D/1580/1997 je prerokovanie dedičstva po poručiťel'ovi, ktoré tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Výklad a používanie právnej úpravy v dedičských veciach sú stabilizované v pomerne rozsiahlej judikatúre všeobecných súdov, kde je upravená aj metodika ich postupu (obdobne IV. ÚS 3/05). Ústavný súd zo súvisiaceho spisu nezistil žiadnu zásadnú okolnosť, ktorá by odôvodňovala prípadný záver o skutkovej a právnej zložitosti veci. Ani okresný súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti nepoukázal, že by išlo v tejto veci o zložitú vec.

2. V rámci druhého kritéria ústavný súd posudzoval správanie sťažovateľky v dedičskom konaní. Na základe predloženej dokumentácie ústavný súd konštatoval, že aj keď pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podala sťažnosť na zbytočné priet'ahy v konaní predsedovi okresného súdu v novembri 2009, ale predtým počas súdneho konania, keď tiež dochádzalo k väčšej úplnej nečinnosti všeobecného súdu, dostatočne neprejavila navonok nespokojnosť ani s činnosťou súdnej komisárky (nepodala napr. návrh na odňatie veci v dôsledku jej zdĺhavého postupu), ani s postupom okresného súdu. Podľa názoru

ústavného súdu počas konania teda nepostupovala vždy podľa zásady *vigilantibus iura* (každý nech si stráži svoje práva).

Ústavný súd k tomu poznamenáva, že sťažovateľka podala tiež dvakrát odvolania proti rozhodnutiam okresného súdu (27. decembra 1999 a 29. decembra 2003), 19. októbra 2000 podala dovolanie proti rozhodnutiu Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“), o ktorých rozhodovali krajský súd a tiež Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). V tomto období zaplatila súdny poplatok za podané dovolanie až na základe druhej výzvy v máji 2001, keďže na prvú výzvu doručenú 17. marca 2001 jej právna zástupkyňa v stanovenej lehote nereagovala. Krajský súd tiež spis vrátil okresnému súdu v marci 2004 bez meritórneho rozhodnutia z dôvodu, že najprv bolo potrebné najprv vysporiadať sa so skutočnosťou, kto právne zastupuje sťažovateľku v konaní (odvolanie plnej moci predchádzajúceho právneho zástupcu zo septembra 2003 bolo sťažovateľkou zdokladované až 23. júla 2004). Takisto sťažovateľka podala dva návrhy na zmenu, resp. vylúčenie znalkyne pribratej do konania v júli 2009, o ktorých okresný súd musel rozhodovať. Nutnosť rozhodovania o týchto procesných návrhoch sťažovateľky predlžovala tiež súdne konanie, aj keď len v nepatrnej miere.

Ústavný súd pri hodnotení postupu sťažovateľky bral do úvahy i to, že ako účastníčka konania nesporne má právo na tieto procesné úkony, ktoré urobila. Za prietahy vzniknuté v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania neznáša zodpovednosť oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takomto prípade nemožno pripísať ani na vrub štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03). V súlade s touto judikatúrou preto dobu potrebnú na rozhodnutie o sťažovateľkou uplatnených procesných právach ústavný súd nezapočítal do doby zbytočných prietahov v konaní okresného súdu (obdobne III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04).

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným prietahom v označenom dedičskom konaní, bol postup samotného okresného súdu vrátane postupu notára ako súdneho komisára v konaní o dedičstve, keďže jeho úkony sú úkonmi súdu, ktorými je možné spôsobiť zbytočné prietahy v konaní (III. ÚS 47/00, IV. ÚS 74/02,

IV. ÚS 3/05). Ústavný súd predovšetkým poukazuje na to, že trvanie napadnutého konania (takmer 13 rokov) je už samo osebe celkom jednoznačne neprimerané. Podľa názoru ústavného súdu konanie, ktoré trvá tak neobyčajne dlho, ako to bolo v danej veci, možno už len na základe jeho posúdenia ako celku považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj v čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne napr. IV. ÚS 173/05, IV. ÚS 251/05, II. ÚS 3/09).

Ústavný súd zistil, že od začatia konania (22. júl 1997) bol okresný súd viackrát nečinný. Nečinnosť bola zistená už od februára 1998, keď si súdna komisárka vyžiadala informácie zo Strediska cenných papierov Slovenskej republiky, až do 22. januára 1999, keď vyzvala manželku poručiteľa na doplnenie informácií o jeho majetku (11 mesiacov), potom od vrátenia spisu z najvyššieho súdu (december 2001) až do 7. októbra 2003, keď sa konalo pojednávanie pred súdnou komisárkou (nečinnosť viac ako 21 mesiacov), ale najmä v období od 26. októbra 2004 (pokyn na doručovanie uznesenia krajského súdu) až do 30. januára 2007, keď sa uskutočnil informatívny výsluch účastníčky dedičského konania (nečinnosť 27 mesiacov).

Okrem toho bola činnosť okresného súdu aj neefektívna, pretože rozhodnutie okresného súdu z 25. novembra 2003 o nadobudnutí dedičstva po poručiťovi nebolo vecne správne, v dôsledku čoho bolo následne zrušené krajským súdom 31. augusta 2004 a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

Neefektívna a nesústreďená činnosť okresného súdu sa prejavila aj pri nariadovaní znaleckého dokazovania, ktoré nie je do dnešného dňa skončené a vec ešte nie je pripravená na rozhodnutie. Svedčí o tom to, že hoci okresný súd pribral do konania prvú znalkyňu (na ocenenie všeobecnej ceny darovaných nehnuteľností 27. februára 2009 a uložil jej spracovať znalecký posudok v lehote 30 dní), tá mu 11. júna 2009 oznámila, že ako znalkyňa z odboru stavebníctva a oceňovania nehnuteľností nemôže znalecký posudok spracovať, pretože hodnotu porastov (viníc) môže oceniť len znalec z odboru poľnohospodárstva. Preto okresný súd na jej doporučenie pribral do konania aj znalca z tohto odboru 18. júna 2009. Ten však 7. júla 2009 okresnému súdu oznámil, že nemôže

znalecký posudok spracovať. Následne okresný súd zrušil uznesenie o ustanovení tohto znalca (10. júl 2009) a ustanovil ďalšieho znalca.

V dôsledku podanej námietky zaujatosti proti znalkyni sťažovateľkou ustanovil namiesto nej 17. decembra 2009 iného znalca, ktorý požiadal okresný súd 25. januára 2010 o zaslanie podkladov.

Okresný súd teda nepostupoval pri nariadovaní znaleckého dokazovania od februára 2009 dôsledne a vopred nekonzultoval objektívnu možnosť podania posudku (§ 127 OSP), čím v konaní vznikli zbytočné prietahy (obdobne napr. IV. ÚS 239/03, IV. ÚS 9/05, IV. ÚS 211/05) a do dnešného dňa nie je znalecké dokazovanie vykonané.

Preto ústavný súd neakceptoval stanovisko okresného súdu, že vo veci konal a zbytočné prietahy v konaní neboli zistené.

Ústavný súd pri hodnotení postupu okresného súdu s prihliadnutím na doterajšiu dobu konania a na zistené väčšie obdobia nečinnosti (spolu viac ako 59 mesiacov) dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 D/1580/1997 bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva a slobody porušil, vo veci konal [podobne aj § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde]. Ústavný súd preto prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 11 D/1580/1997 konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku nálezu), pretože stav právnej neistoty sťažovateľky trvá dosiaľ.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadostučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa odseku 5 citovaného zákonného ustanovenia ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadostučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala priznať primerané finančné zadostučinenie v sume 5 500 € poukazujúc najmä na celkovú doterajšiu dĺžku konania okresného súdu, v dôsledku čoho došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa názoru ústavného súdu nemožno spravodlivo žiadať, aby fyzická osoba čakala na výsledok dedičského konania, ktoré nie je právoplatne skončené ani po 13 rokoch. Takýto postup okresného súdu oprávnene vyvoláva u sťažovateľky stav právnej neistoty.

Vychádzajúc z tohto pohľadu na pozíciu sťažovateľky, princípov spravodlivosti a spôsobu zavŕšenia ochrany základných práv každej oprávnenej osoby, ako aj z konkrétnych okolností tohto prípadu (hodnotenie správania sťažovateľky v časti II bode 2 tohto nálezu a činnosti okresného súdu) ústavný súd považoval priznanie sumy 3 000 € za primerané finančné zadostučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku jej právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom advokátom

a konateľom spoločnosti H., s. r. o., B., JUDr. M. H.. Spoločnosť je platcom DPH. Sťažovateľka vyčíslila trovy konania z hodnoty vecí (5 500 €) za tri úkony právnej služby spolu v sume 707,22 €.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2009, ktorá bola 721,40 €.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 120,23 €, t. j. za dva úkony 240,46 €, čo spolu s režijným paušálom 2 x 7,21 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje spolu sumu 254,88 €. K tomu je potrebné pripočítať podľa § 18 ods. 3 vyhlášky aj 19 % DPH (48,42 €), teda celková suma priznaných trov konania činí 303,31 €. Úhradu za tretí úkon právnej služby, t. j. vyjadrenie k stanovisku okresného súdu doručené ústavnému súdu 27. mája 2010, ústavný súd právnenému zástupcovi sťažovateľky nepriznal, pretože právny zástupca v tomto podaní neuviedol žiadne nové skutočnosti, ktoré by ústavnému súdu neboli v čase rozhodovania o predmetnej sťažnosti známe (obdobne napr. III. ÚS 12/2010).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. júna 2010